

Ad Statas Ferias Genethliacas Germinantis Jesu, Florentissimae Vitis

Rostochi[i]: Wepplingius, [1685]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn742502600>

Druck Freier Zugang

T. 512

—

1685. Weihn.

~~A-1256~~ 43.

1685 20
AD
STATAS FERIAS
GENETHLIACAS
GERMINAN-
TIS JESU,

FLORENTISSIMÆ VITIS,
reverentissimè habendas

RECTOR
UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS

GEORGIUS RA-
DOVIUS,

D. ET ANTECESSOR, FACULT. JURID. SENIOR,
OMNES OMNIUM ORDINUM CIVES
ACADEMICOS HONORATIS-
SIMOS
SOLENNITER COMMONET.

Rostochl,
Typis JOH. WEPPLINGII, Univers. Typogr.

M-1256 43

Alve Christiani seculi perenne delictum & immortalis decus JESU CHRISTE! admirabile coeli terraeque germen, Jessae flos, panophaea salus, efflorescens & suavissime spirans VITIS. Hoc quippe praeter ceteris glorioso amabilique nomine te blandius compellare nunc fas sit: cujus ipsemet autor es, cum *Job. XV.* te genuinam esse VITEM augustissimam voce profiteris, quae quam concinne in ortu, morte, reviviscendi; ameniori sorte tibi conveniat, planius explicare satagemus. Causa omnino aliqua subest, CIVES, quod non arduam cedrum, sublimem quercum, annosam ornum, proceram palmam, patulamve fagum; sed vite semet professus sit Sospitator, summissam abjectamque primo quidem aspectu fruticem, sed quae omnium praestantissimum saluberrimumque fructum & liquorem profert. Reliquit memoriae proditum *G.D.IV. c.9.* Alexander Neapolitanus, in citeriori, quam vocat, Germaniam intra Danubium *vites* dari peculiari miraculo & admiratione praecipua, quae claviculos ac plerumque candicantia folia ex puro auro germinant simulque coalescant: quae res difficiles causas explicatusque habeat, nisi quod est contagio terrae & glebae, ubi haec provenire, cum aurifodinas ibi esse certum sit, subtus in radicibus coalescere aurum, & una ingentum condensatumque occultam vi & origine, dum germina emittunt, mirabili naturae constituto aurum simul erumpere, & ita germina concipere frondesque aureas protrudere crediderint. Hoc, etsi fidem vix habeat, mirificum tamen mysticae Vitis ortum aliquatenus adumbrare poterit, dum *homini coinfantiatum est* [Irenaei phrasi l. 4. 75.] VERBUM DEI, & aureo divinitatis fomento humanos complexum artus, in unam sanctissimam coaluit *Jesus Christus* personam, factumque adeo est coeleste terreno corpori commercium, prout cum vite succrescere aurum ab hoc scriptore traditur. Genethliacum istius Vitis florisque Nazaraei est truncus & radicibus Jischaj, seu stemmate regio Davidis ortum, & ex illo per conceptionem, nativitatemque floridum egressum, tenellis *furculi* & *germinis* vocibus divina oracula appositae designant. Vocatur in Propheticeis codicibus *Germen Jehovah*, scilicet aeternum aeterni patris Germen; *Es. IV. 2.* *Germen Davidis justum Jer. 33. v.* vel *fructus terrae*, utraque; sic convenienter

ter descriptâ natura, illic divinâ hic humanâ, cum, quod è virginis *ἐκ τῆς* filiæ Davidis sanguine productum, (propter quod Christus ut homo per Mariam *germen Davidis* dicitur,) Jehova *operatus germinationem* Jer. 33. 15. univertit illi hypostasi, quæ ab omni æternitate fuit aureum *germen Jehovæ*, lumen de lumine. Eximiè huc collimat Kimchiana expositio, quâ *fructus terræ* Es. 4. 2. applicatur promisso Messia, *qui in nativitate sua similis fuerit pulcherrimo germi quod non sine singulari jucunditate aspicere possit*. Recensent monumenta annalium, quod *Astyages* aliquando quietis temporibus existimaverit, genitili parte *Mandanes* filiæ enatam *vitem* eousq; crevisse, donec cunctas regni sui partes inumbraret: quodq; consulti prodigiorum interpretes *Cyrum à Mandane* procreandum clarissimum potentissimumq; fore arbitrati sint, uti nec fides dictis abfuit. Augustius longè multoq; magnificentius castissima signatæ virginis intactæq; puerperæ *Mariæ* alvus floruit, ceu è quâ prodiit pullulavitq; reapse amplissima *Vitis*, ab ortu solis usque ad occasum diffusa longè lateqve gratiosi imperii umbracula protendens. Perfacetum suppeditat etymon *vitis*, *Joan. Goropius Becanus Francorum* l. 1. p. 19. è voce cimbrica *wyt* / vocali longâ longum latumq; signante, propterea quod *Es latissimè longissimeqve inter arbores sese diffundat, Es eum fructum det, quo hominis animus insigni Es latissimo crescat augmento*; ceterum mystico sensu non adeo inconveniens, utpote quò servator *Vitis* Apostolorum ceu palmitum latissimâ per omnes gentes propagatione regnum suum extendisse non immeritò dici potest. Serpit multiplici lapsu & erratico *vitis* novella, ut helicis assequatur quæ circumposita sunt, etiamsi longiùs distent: Superat fœcundâ capreolorum velut cincinnorum porrectione reliquas frutices, & tanquam regina ceterarum, eas arctis, ne subterfugiant, vinculis constringit: Jucundiùs longè ampliùsq; porrigit se & explicat salutaris generosæ *Vitis* gratia, omnibus apparens, & ad omnes morosos etiam difficilesve toto die extendens manû *Es. LXV. 2.* ut svavissimè teneat foveatq; quicquid isti amplexaturi amoris pronitati se non subtrahit. Enimverò vix ullus in latissimo terrarû orbe locus est, ubi blandissima cœlestis gratiæ prædicatio non sonuerit, allectura omnes omnino, qui humi jacētes, aridi, sterilesq; erant, ut palmitum more huic *Viti* insiti, hausto vitali liqvore,

erumpèrent in gemmas, raçemos parturirent, inq; florentibus vineis
 fragrantissimum odorem dispergerent. Sic mirum in modum, inter
 primordia nascentis fidei, ad Apostolicam effloruit culturam collecta
 è gentibus Ecclesia, cum primi è gentili orbe flores egerminanti VITI
 infererentur, tres magi *Matth. 2.* Cananæa, Samaritana, centurio, plu-
 ribus aliis deinceps Apostolorum ceuvinitorum operâ adductis, de qui-
 bus istorum princeps *1. Thess. 1. 6.* Imitatores, ait, nostri & Domini facti estis.
 Perjucundo ceteroqvi vinea nomine tam antiqvam synagogam, qvàm
 novam quoque Ecclesiam sapissimè in sacris exprimi complura loca e-
 vincunt, *V. Es. V. Ps. 80. 9. Jer. 2. 21. & Matth. 20. 1.* Non malè huc colli-
 neant illa è schediasmate de montibus Sina & Sion, *rom. 2. operum Cypria-*
ni inserto p. m. 497. Si Christus vitis vera: utiq; constat, quia & nos, qui in
 illo credimus & ipsum induimus, sumus vitis vera, quæ est vinea Domini-
 ca. & paulo post: Vinea Dominica ac spiritalis, plebs est Christianorum,
 quæ custoditur jussu Dei Patris à puero Christo in ligni speculâ exaltato. Qui-
 bus consona sunt hæc Augustini *serm. 79. in Nov. Ecclesia*, inqvientis, est
 tanquam vitis, crescendo ubiq; diffusa; hæretici autem tanquam sarmenta
 inutilia, agricola falce precisa, merito sterilitatis suæ, ut vitis putaretur, non
 amputaretur. Elegantissimè omnium his suffragatur Bernhardus *serm.*
30. in Cantic. spirituali sensu vineas ecclesias i. e. fideles populos interpretat-
tus: nec mirum, pergit, Dei enim edificatio est, Dei agricultura est, 1. Cor.
3. 9. ipse facundat, ipse propagat, ipse putat & purgat eam, ut fructum plus
 afferat. Non planè habenda neglectui, in quâ Apostoli palmites, Dominus
 vitis, & pater ejus agricola est. In fide plantata, in charitate mittit radices,
 defossa sarculo disciplinae, stercorata pœnitentium lacrimis, rigata predi-
 cantium verbis, & sic sanè exuberans vino, in quo est letitia, sed non luxu-
 ria, vino totius suavitatis, nullius libidinis. Lacrima pœnitentium vinum
 angelorum. Dignum scitu è Græcis traditur, amphibænam non fa-
 cile alio interim ligno, qvàm vite, qvòd à Dionysio creditur præmon-
 stratum, qvi, qvum consopitus jaceret, ab ejusmodi serpente assultante
 excitatus illi palmitem incussit, eumque peremit, qvòd Nicander in
Ophiaco notat. Cum ille fœdæ immanitatis serpens antiqvus primos
 mortalium auctores fœnebri inescâset malo, ut lethargo fœdissimi sta-
 tus stupefierent, & jam penitus nostra illorumqve salus collapsa esset,
 unicam

unicam opem atque medicinam hæc Vitis serpentis caput conculcata-
 ra attulit, nosque omnes è miserabili servitute in libertatem filiorum
 Dei asseruit atque vindicavit. Observat C. Rhodig. *L. A. l. VI. c. 16.* è col-
 lectaneis rei rusticæ apud Græcos, in viretis eorum amœnioribus vitem
 dici *theriacam*, quæ πύρρα ἢ ἡλεκτωρ δῆγμα perfanet: Hæc saluberrima
 Vitis unicè medebatur nobis, qui pestifero peccati veneno oblangven-
 tes haut aliter in integrum restitui poteramus. Insigniter & perquam
 magnificè fulserit aurea vitis quæ Alexandri augustale inumbrasse, &
 sub quâ audiendis gentium postulatis rex vacasse fertur à *Phylarcho*, ci-
 tante *Gv. Bud. de A. & P. E. l. IV. p. 428.* prolixiùs descripta; multoq;
 eminètiùs exsplenduerit illa, quam pariter auream in ipso cubiculo regio
 Persarum fuisse cõmemorant *Athenæus & Chares Mityleneus*; gemmis insu-
 per inclusis locupletata, ac velut pergula regio cubili obtensa, racemos
 pensiles è lapillis pretiosissimis aptos habuerit. Exoptatiùs nobis fuerit
 florido Vitis nostræ dominio initiatis, cum sponsâ mysticâ *Cant. 2. 6.*
 eadem cubile nostrum obumbrante frui, obtegiqve gratiâ nunquam
 dormitantis nictantisve Regis. Naturali & non fucato cornascat hæc
 nitore, quem nec cœlum nec terra capit, licet in puerilibus fasciis ab-
 jectisq; crepundiis sanctissimo consilio istum celet & abscondat, nostri
 causâ in vile & obscurum bubile detrudi non aversata, ut nitidiores in
 cœlo pergulas nobis compararet. O venerandum & inenarrabile
 pietatis secretum, in quod vel Angelis volupe fuit introspicere. Ni-
 mirum nascitur Jesus, oritur origo rerum, generatur largitor generis,
 nascitur auctor naturæ, ut repararet naturam, genus redderet, originem
 recrearet. Peroportunæ delectationi sit, CIVES OPTIMI, sub umbrâ
 germinascens commorari Vitis, & ἐν τῷ ὄρει Spiritus S. ac ἡτοιμασµὸν
 virtutis altissimæ in humanæ naturæ progeneratione, consecratione,
 assumptione, adeoq; germinationem servatoris augustissimam piâ re-
 verentia ruminari. Latemur de prærogativâ nostrorum temporum
 felicitate, cujus sanctissimo desiderio prisca quidem ætas flagravit, ejus
 verò expectationem non expleri: sed ad constitutum tempus differri
 sensit. Scitissimè in hanc rem loquitur Bernardus *serm. 40. in Cantic.*
CHRISTUM in carne nasciturum & moriturum odoraverunt Propheta & Patri-
archæ, sed non dederunt tunc odorem suum, quia non exhibuerunt in carne,
quem

quem in spiritu præsenserunt. Dederunt autem postea, cum per successiones
 generationum nascentem ex se Christum secundum carnem partu virgineo
 seculis ediderunt. Tunc planè, inquam, spirituales illæ vineæ dederunt odo-
 rem suum, cum apparuit benignitas & humanitas salvatoris nostri Dei,
 & cœpit præsentem habere mundus, quem pauci adhuc absentem præsen-
 rant. Nobis nunc integrum est, quærenti anxie & sollicitè perscru-
 tanti patrum veteris fœderis cœtui, an advenerit salus è Sione? exultan-
 ter acclamare è Cant. 7. 2. 3. Agite, prodeamus: Floruit jam amœnissima Vi-
 tis, aperuit se prima uva, egerminavit pulcherrimè pullulascens Sospi-
 tator, cujus fragrantissima suavitas ad omnes vineas Dominicas festi-
 vissimè fertur. Amplectamur lacrimantem in cunis, miremur im-
 mensum universi dictatorem parvulum esse factum infantem, stupea-
 mus in terrâ cœlum, in cœlo terram, in Deo hominem, in homine
 Deum, & in universo seculo non capacem concludi corpore pusillo,
 ne humilitas nativitatis reverentiam divinitatis imminuat. Adoremus
 in carne verbum, in infantiâ sapientiam, in infirmitate virtutem, in
 hominis veritate Dominum majestatis, in vitis humilitate auream di-
 vine gloriæ eminentiam. Hilarè & libenter excipiamus florentissi-
 mo jucundissimoq; conspectu exhibentem se nobis blandum servato-
 rem. Grande nefas sit, isto germinante, nos vitiis marcere, odiis flac-
 cescere, mutuis contentionibus exarescere & absumi. Promamus quæ
 Deo sunt digna: quamvis enim omnium bonorū sit ipse largitor, etiam
 nostræ tamen fructum pietatis quærit. Sint omnes animi cogitationes
 cultæ mundæq; & frequentes parturiant malleolos resipiscentis animi;
 sic digni VITE surculi erimus, eiq; amœniùs inferemur. Habemus in
 nascente Jesu conspicuas, quas imitemur, virtutes, humilitatem,
 mansuetudinem, comitatem, dum variâ puerilis ætatis necessitate
 astringi, pannis involvi, fasciis devinciri, in præsepe deponi, huma-
 nas denique infirmitates sustinere non erubuit: eò magis inde nostra-
 rum esse partium edocti, frenare voluptates ac domare, insolentiam &
 fastum comprimere, motusq; inordinatos ab humanitatis & charitatis
 officio alienissimos compescere, & sedulò id agere, ut tanquam palmi-
 tes unius vitis, membra unius capitis, heredes unius salutis, vinculo
 concordie lenitatisqve colligemur. Emolliant mitigentq; blandi-
 tia

tia hujus Vitis, si quis in vobis est, CIVES ACADEMICI, rancorem animorum, sermonum amaritudinem, morum austeritatem: Neq; enim censuerimus, ubi sensus & memoria fuerit hujus sanctissimæ dulcedinis, locum iræ vel tristitiæ inveniri. *Vitis* oleæ amica esse perhibetur: pace delectatur tenerrimus pacis princeps, & hos, qvileni qvietoq; sunt spiritu, impensè amat, omnino detestatus feroces, qvi palàm vehementerq; altercantur, litigatores, & qvi inimicissimè sapius atqve infestissimè conciti ad rixam, non priùs exaturare animum amarulentissimæ contentionis cupidum possunt, quàm in nervum eruperit impetuosior æstuantis iræ vis, & detestabilia feralis vindictæ vestigia reliquerit. Non VITI blandissimæ insertos se esse palmites hi ipsi produnt; sed folia marcida, putridos pampinos, spissosve dumos & horridos vepres, letalibus spinis pungentes, scrupulumque sibi metacercentes, qvi dies noctesq; intemperiiis gravissimis pectus malè factorum conscium lancinet, agitet, & compungat. Faceffat illa ex animis amara radix & ferociens labrusca: industriùs cavete ab accendendis inflammandis aut fovendis jurgiis, ut mitissimus Jesus fidem ibi ad sancta opera efficacè propagare possit. *Viro sapienti*, concinnè Bernardus ait, *sua mens, sua conscientia vinea est: Nil quippe incultum desertumve in se sapiens relinquit.* Annotatum est à Plinio N.H.l.17. & Palladio de R. R. l.IX. *Vitem* non ferre brassicam vicinam laurumve, ceu plantas maximè inimicas: Neq; Jesus noster cramben coctam recoctamq; nefandæ malitiæ, acorem veteris fermenti, aut jactantiam facinorosæ impotentiae admittit. Miscella hæc VITIS ex omni gente sexuve lubentissimè amplectitur, qvoscunque cupidos sui videt palmites, eosq; sibi inferi patitur, ut spiritu regantur suo foveanturqve: Nam CHRISTI non est cui non est Spiritus Christi. Non omnes, qvi *vitem* gerunt, centuriones esse, in proverbii loco dici solet; neq; verò qviviis Dominum Christumve professus, tanto dignus duce miles fuerit, nisi ritè pugnaverit adversus mundum & carnales illecebras, & se ipsum sibi negaverit. Veteri de suppliciis lege Romanâ cautum erat, ut exteri milites severiùs everberarentur; cives autem *vite* plecterentur, qvòd à L. Floro ac T. Livio relatum, & à Scipione Africano, qvi Numantiam sustulit, servatum; sed & Lucilium centurionem joco militari cognominatum (cedo

(cedo alteram) Tacitus scribit, quod fracta *vite* in tergo militis alteram clara voce & rursus aliam poposcerit. Moderationem adhibet in animadversione lenissimus Soter, nullam ignominiae notam peccantibus inustam volens, sed, ut consulat pudor errantium, comiter eos tanquam cives in viam gratiamque reducit: Ideo enim apparuit humanitas & benignitas saluberrimae VITIS, apparuit gratia salutaris ut erudiat nos, pie, sobrie, decenterque vitam transigendam esse. Ma- cer l. *miles ff. de remilitari*: *Similes*, inquit, *vitem tenuit, militiam mutat, si ex industria fregit, vel manum centurioni intulit, capite punitur*: Pariter, quicumque detrectaverit molle cererique jugum Christi, militiam sacram mutare tenebitur, non servatoris amplius discipulus, lucisve candidatus, sed tortuo- si demonis mancipium & sordidatus tenebrio futurus; quisquis vero plane proter- va mente iteratis hujus VITIS ictibus monitisve scelestis atque impie refragari fate- gerit, hunc oportebit olim aeterno supplicio hanc pertinaciorum repugnantiam & morositatem severissime luere. Nulla a nobis poscit, quae haec conciliat gaudia, diviniore VITIS, vel *oschophoria*, vel *meditrinalia*, nullam *Iresonen* seu *pancarpian*, nulla *thalysia*, seu *syncomysteria*, *pitagoria*, *antibisteriave* nulla expectat, quibus gen- tilis impietas indulget; sed longe sanctius solidiusque gaudium, (conf. *Es. IX. 3.*) pacem, amorem, & uberrimos fidei efficacis fructus a nobis flagitat, hac praecipue festiva luce, quam memori colamus pietate, quomodo germinante hac VITE, nostra omnium salus viruerit, & congerminarit. Natalis CHRISTI temulentiae emortalis esto, & dum spirat suaviter sanctissima VITIS, expirent profana male feriatorum heluonum consilia pro miscendo ad applausum gulae vino aliove potu, ut vina sa- libus dulcibus preciose condita strenue vel uno haustu funerentur, protracto in noctem usque intempestam comessabundi contubernii strepitu, ne religiosissimum, hocce tempus, quod a consecrata & salutiferi partus conscia nocte dicitur, compo- sitionibus sordida aetate vinoque madente nocte foedissime deformatur, neque ex Weihnacht fiat Wein-Nacht. Satiis omnino erit, sobria pietate gustare, quam sva- vis sit Dominus, dulcedine fruticantis arboris vitae commoveri, frondescentisque VI- TIS aemulatione affici, & ejus omni vino praestantioribus fervere amoribus *Cant. 4. 10.* spiritu laetitiae compleri, hymnis eucharisticis sacrisque modulationibus vacare, & actis sollemnissime gratias benignissimo Numini, quod ab ejus inexhausta bonitate dapnulis proventus largissimae salutis in nos derivetur. Si hac ratione augustissi- ma haec Eleutheria nostra, quibus peccati infamia liberavit nos Verbum caro fa- ctum, pensitaverimus, Cives, angelicum praena laetis animis, grato corde, ex- ultabunda voce concinere majore cum attentione poterimus: Gloria in excelsis Deo, pax in terra, & hominibus benevolentia.

P. P. Sub Sigillo RECTORATUS d. XXV. Decembr.

Anno parte salutis MDCCLXXXV.

unicam opem atque medicinam hæc Vitis serpen-
 ra attulit, nosque omnes è miserabili servitute in
 Dei asseruit atque vindicavit. Observat C. Rhodi-
 lectaneis rei rusticæ apud Græcos, in viretis eorum
 dici *theriacam*, quæ πέντα τ' μέλιον δ' ἡ γύμνη persan-
 Vitis unicè medebatur nobis, qui pestifero peccat-
 tes haut aliter in integrum restitui poteramus. I-
 magnificè fulserit aurea vitis quæ Alexandri aug-
 sub quâ audiendis gentium postulatis rex vacasse
 tante Gv. Bud. de A. & P. E. l. IV. p. 428. proxi-
 ementiùs exsplenduerit illa, quam pariter auream
 Persarū fuisse cōmemorant *Athenæus & Chares Mit-*
 per inclusis locupletata, ac velut pergula regio cu-
 pensiles è lapillis pretiosissimis aptos habuerit. E-
 florido Vitis nostræ dominio initiatis, cum spor-
 eadem cubile nostrum obumbrante frui, obtegi
 dormitantis nictantisve Regis. Naturali & no-
 nitore, quem nec cælum nec terra capit, licet in-
 jectisq; crepundiis sanctissimo consilio istum cel-
 causâ in vile & obscurum bubile detrudi non av-
 cœlo pergulas nobis compararet. O venerand-
 pietatis secretum, in quod vel Angelis volupe fi-
 mirum nascitur Jesus, oritur origo rerum, gene-
 nascitur auctor naturæ, ut repararet naturam, gen-
 recrearet. Peroportunæ delectationi sit, Cives
 germinascens commorari Vitis, & ἐν τῷ δασὶ Spir-
 virtutis altissimæ in humanæ naturæ progenerati-
 assumptione, adeoque germinationem servatoris a-
 verentia ruminari. Latemur de prærogativâ no-
 felicitate, cujus sanctissimo desiderio prisca quiden-
 verò expectationem non expleri: sed ad constitu-
 sensit. Scitissimè in hanc rem loquitur Bernardus
 CHRISTUM in carne nasciturum & moriturum odor ave-
 græba, sed non dederunt tunc odorem suum, quia non

culcatu-
 filiorum
 16. è col-
 pus vitem
 berrima
 langven-
 perquam
 orasse, &
 archo, ci-
 multoq;
 uloregio
 mis insu-
 racemos
 bis fuerit
 ant. 2. 6.
 unquam
 nascat hæc
 nasciis ab-
 lat, nostri
 diores in
 narrabile
 ere. Ni-
 generis,
 originem
 b umbrâ
 σκιασµὸν
 ratione,
 n piâ re-
 nporum
 vit, ejus
 differri
 n Cantic.
 & Patri-
 in carne,
 quem

